

Vyvěšeno dne: 12. 3. 2026

Svěšeno dne: 26. 3. 2026

Iva Homolková

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Vojtěcha Šimíčka (soudce zpravodaj), soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Ondřeje Mrákoty ve věci žalobkyně: **Zuzana Piusi**, Újezd 597/7, Praha 5, zastoupené advokátkou JUDr. Janou Barvíkovou, Vítkovická 2, Ostrava, proti žalovanému: **Obvodní státní zastupitelství pro Prahu 6**, U Roháčových kasáren 1500, Praha 10, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 12. 2025, čj. 2 ZT 87/2020-979, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 20. 1. 2026, čj. 3 A 3/2026-9,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

1. Popis věci a průběh předchozího řízení

[1] Obvodní státní zastupitelství pro Prahu 6 (*žalovaný*) v záhlaví označeným rozhodnutím žalobkyni (*stěžovatelka*) sdělilo, že jako zadavatel znaleckého posudku nezprostito MUDr. Gabrielu Leblovou povinnosti mlčenlivosti znalce v trestní věci Martina Pavlaty.

[2] Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka žalobu, kterou městský soud nyní napadeným usnesením odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. pro neodstranitelný nedostatek podmínek řízení spočívající v nedostatku pravomoci soudu k jejímu projednání. Městský soud totiž dovodil, že žalovaný nevystupoval v postavení správního orgánu ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s., ale v postavení orgánu činného v trestním řízení, jehož činnost se neřídí předpisy správního práva, přičemž správní soudy nemají pravomoc přezkoumávat postupy orgánů činných v trestním řízení (viz také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2025, čj. 21 As 148/2025-43).

2. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] **Stěžovatelka** proti usnesení městského soudu podala kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy pro nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu.

[4] Stěžovatelka tvrdí, že v důsledku velmi rychlého rozhodnutí městského soudu nemohla uplatnit námitku nicotnosti rozhodnutí žalovaného. Podle komentáře totiž *povinnost mlčenlivosti zásadně neplatí ve vztahu ke skutečnostem, které byly předmětem veřejně podaného znaleckého posudku. Mlčenlivost může být prolomena i bez výslovného zproštění, přičemž rozhodující je okamžik konstatování nebo přechzení znaleckého posudku v rámci veřejného jednání soudu, popřípadě ukončení výsledku znalce soudem. V přípravném řízení trestním, které je neveřejné, je povinnost mlčenlivosti absolutní, s výjimkou zproštění této povinnosti zadavatelem znaleckého posudku.*“ (VISINGER, Radek. § 20 [Mlčenlivost]. In: DÖRFL, Luboš, KRYSL, Alexandr, LEHKÁ, Markéta, VISINGER, Radek. Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 183, marg. č. 6). Jelikož znalecký posudek MUDr. Leblové, podaný v rámci trestního řízení proti M. Pavlatovi, již byl předmětem dokazování a byl konstatován v rámci veřejného soudního jednání u Obvodního soudu pro Prahu 6, nepřichází rozhodování o zproštění nebo nezproštění mlčenlivosti této znalkyně vůbec v úvahu.

[5] Stěžovatelce je známa zdrženlivost správních soudů při přezkumu úkonů učiněných v trestním řízení, nicméně poukazuje na případy, kdy Nejvyšší správní soud pravomoc soudů ve správním soudnictví dovodil, ať už výslovně (například v případě policejních zásahů vůči obhájci, které *zjevně přesahují půdorys trestního procesu*, např. použití hmatů a chvatů či zajištění osoby obhájce, rozsudek čj. 8 As 224/2016-49 ze dne 22. 2. 2017), nebo mlčky (typicky v případech žalob směřujících proti snímání daktyloskopických otisků a odebrání vzorků DNA osobám podezřelým nebo obviněným z trestného činu, a uchovávání profilů z nich získaných; např. rozsudky čj. 5 As 254/2019-49 ze dne 18. 5. 2022 nebo čj. 5 As 327/2022-48 ze dne 15. 12. 2025). Nejvyšší správní soud tedy pravomoc soudu k projednání žalob nezpochybil, přestože se rovněž týkaly úkonů provedených Policií ČR vůči podezřelým, obviněným či odsouzeným v rámci probíhajícího či již skončeného trestního řízení, neboť šlo o *identifikační úkony* podle § 65 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. V nyní posuzované věci je situace podobná, protože i zde rozhodnutí o (ne)zproštění znalce mlčenlivosti má povahu (jakéhosi) samostatného „*správního úkonu*“.

[6] Soudní znalkyně MUDr. Lebová sice byla přibrána jako znalec orgánem činným v trestním řízení, ale samotné rozhodování o zproštění nebo nezproštění povinnosti mlčenlivosti znalce se neděje v režimu podle trestního řádu, ale podle § 20 odst. 1 zákona č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech (*zákon č. 254/2019 Sb.*), což je právní předpis z oblasti veřejné správy upravující celkově postavení soudních znalců a znaleckých ústavů; z § 35 tohoto zákona pak vyplývá, že dohled nad znaleckou činností vykonává Ministerstvo spravedlnosti. Rozhodování o zproštění nebo nezproštění mlčenlivosti znalce podle § 20 odst. 1 tohoto zákona je rozhodováním v rámci veřejné správy, a proto podléhá soudnímu přezkumu v rámci správního soudnictví (čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod).

[7] Odkázal-li městský soud na rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 21 As 148/2025-43, upozorňuje stěžovatelka na skutečnosti odlišné od nyní posuzované věci; navíc byla proti němu podána ústavní stížnost, takže nemusí být konečný. V tehdejší věci totiž nebylo přezkoumáváno rozhodnutí o nezproštění mlčenlivosti znalce (na základě žádosti podané samotným znalcem, aby se mohl bránit proti svojí veřejné dehonestaci), nýbrž jednalo se o žalobu na ochranu proti nezákonnému zásahu, přičemž Nejvyšší správní soud označil kasační stížnost za velmi obecnou, což omezilo možnost přezkumu usnesení městského soudu o odmítnutí žaloby. Zásadní odlišnost těchto dvou věcí pak spočívá v tom, že znalecký posudek byl podán v rámci neveřejného přípravného řízení, které skončilo odložením věci a ke konstatování (čtení) znaleckého posudku v rámci veřejného soudního jednání nikdy nedošlo (tudíž povinnost mlčenlivosti znalce zde nezanikla), zatímco v případě znaleckého posudku MUDr. Lebové byl její znalecký posudek k důkazu konstatován (čten) v rámci veřejného soudního jednání, čímž její povinnost mlčenlivosti zanikla.

[8] **Žalovaný** navrhuje kasační stížnost zamítnout, neboť napadené rozhodnutí vydal z pozice orgánu činného v trestním řízení, nikoliv správního orgánu, a k rozhodnutí o žádosti o zproštění

pokračování

mlčenlivosti není dána pravomoc správních soudů. Žádný právní předpis přitom nestanovuje povinnost zprostit mlčenlivosti soudní znalkyni a na tomto rozhodnutí není dán ani veřejný zájem (natáčení dokumentu pro Českou televizi toto kritérium nesplňuje). Stěžovatelka měla využít možnosti dohledu podle § 12d zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, nikoliv správní žalobu. Žalovaný závěrem uvádí, že byl-li znalecký posudek (popřípadě výslech znalkyně) proveden jako důkaz v řízení před soudem ve veřejném zasedání, může stěžovatelka získat požadované informace i postupem podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím (*informační zákon*).

[9] **Stěžovatelka** v replice k vyjádření žalovaného uvedla, že se obrátila se žádostí o zproštění mlčenlivosti znalkyně na Obvodní soud pro Prahu 6, který ji však odkázal právě na žalovaného. Informační zákon se nevztahuje na rozhodování o zproštění mlčenlivosti znalce, jelikož se vztahuje pouze na poskytování informací. Soudní znalkyně ostatně není povinnou osobou podle informačního zákona. Rovněž odkaz na § 12d zákona o státním zastupitelství považuje stěžovatelka za nepřipadný, protože není stranou trestního řízení, které již pravomocně skončilo, a o této možnosti nebyla poučena. Proto se obrátila na soud podle čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

3. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud nejdříve hodnotil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 102 věta první s. ř. s.), proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná a stěžovatelka je řádně zastoupena advokátkou (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Napadené usnesení Nejvyšší správní soud přezkoumal v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2 věty první s. ř. s.

[11] Jak se podává ze shora uvedeného, městský soud odmítl žalobu stěžovatelky, jelikož dospěl k závěru, že není v jeho pravomoci přezkoumat rozhodnutí žalovaného. Stěžovatelka se však domnívá, že tento závěr je nesprávný a žaloba byla odmítnuta nezákonně.

[12] Nejvyšší správní soud připomíná, že jeden z klíčových atributů právního státu je promítnut do čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Podle těchto ustanovení lze státní moc uplatňovat *jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon*. To pro nyní posuzovaný případ znamená, že nebyla-li skutečně dána pravomoc městského soudu přezkoumat rozhodnutí žalovaného, nesměl tento přezkum provést. Rovněž přezkum Nejvyššího správního soudu se proto redukuje na otázku, zda tato pravomoc městského soudu byla dána, či nikoliv. Nic jiného zdejšímu soudu v řízení o této kasační stížnosti nepřísluší. Vyjádřeno laickými slovy: soud jako státní orgán si nemůže vybírat případy, které rozhoduje, nýbrž jeho pravomoc musí být vždy založena zákonem. Nerespektováním tohoto principu by se dopustil protiústavní svévole.

[13] Toto obecné konstatování činí Nejvyšší správní soud zejména proto, že právě z tohoto důvodu se nezabýval těmi částmi kasační stížnosti, které brojí proti výkladu pojmu mlčenlivosti, jak jej učinil žalovaný; zpochybňují, zda žalovaný rozhodl v souladu s právem a zda jeho rozhodnutí nebylo nicotné. Tyto otázky nejsou a ani být nemohou předmětem řízení před Nejvyšším správním soudem, stejně jako nebyly řešeny městským soudem v napadeném usnesení. Platí totiž, že i v případě tvrzené nicotnosti správního rozhodnutí musí být splněny podmínky řízení, tedy musí být především dána pravomoc soudu.

[14] Nejvyšší správní soud dále připomíná, že otázkou „rozhraničení“ přezkumu rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení se v minulosti zabýval opakovaně. V této souvislosti uvedl, že *správní soudy nemají a nemohou mít pravomoc přezkoumávat postupy orgánů činných v trestním řízení* (rozsudek ze dne 21. 7. 2016, čj. 10 As 11/2016-153). Tento závěr později potvrdil i Ústavní soud

v nálezu ze dne 14. 3. 2017, sp. zn. II. ÚS 3173/16, když uvedl, že *pro určení, který orgán veřejné moci měl pravomoc přezkoumat tvrzený zásah Policie České republiky do základních práv a svobod stěžovatelů, je klíčové, zda policie v dané věci vystupovala jako orgán činný v trestním řízení podle trestního řádu.*

[15] Platí, že podle § 20 odst. 1 zákona č. 254/2019 Sb. může znalece zprostit mlčenlivosti pouze zadavatel. Zadavatelem byl žalovaný a znalecký posudek byl zadán a vypracován v rámci trestního řízení. Žalovaný v tomto řízení tedy nevystupoval jako správní orgán ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s., nýbrž jako orgán činný v trestním řízení. Závěr městského soudu, podle kterého činnost žalovaného v tomto případě není výkonem veřejné správy, neřídí se předpisy správního práva, nýbrž vychází z trestněprávních předpisů (zejména trestní řád), a k projednání žaloby proto správní soud nemá pravomoc, je tak logický, v souladu se zákonnou úpravou a také s precedencí.

[16] Obdobnou situací se Nejvyšší správní soud zabýval například v rozsudku ze dne 9. 5. 2023, čj. 3 As 13/2022-27, který se týkal přiznání znaleckého znalci přibranému k podání znaleckého posudku pro účely trestního řízení, přičemž dospěl k závěru, že *z ustanovení trestního řádu upravujících rozhodnutí o znaleckém (§ 110b trestního řádu), o svědečném (§ 104 trestního řádu), o odměně tlumočnicka (§ 29 odst. 2 trestního řádu) či o nákladech řízení (§ 155 trestního řádu) vyplývá, že rozhodnutí o dílčích otázkách v trestním řízení náleží orgánům činným v trestním řízení, jejichž postup je upraven trestním řádem. ... Je vyloučeno přisuzovat takovým rozhodnutím charakter „správního rozhodnutí“ podléhajícího přezkumu ve správním soudnictví, neboť jde o vlastní výkon pravomoci orgánů činných v trestním řízení rozhodovat o otázkách přímo s tímto řízením souvisejících.*

[17] Městský soud ostatně přímo vycházel i z nedávného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2025, čj. 21 As 148/2025-43, podle kterého orgány činné v trestním řízení působí v jiné oblasti veřejného práva než správní orgány a jejich úkony proto nemohou být přezkoumávány ve správním soudnictví. ***Uvedené platí i pro rozhodování orgánu činného v trestním řízení (v postavení zadavatele znaleckého posudku) o žádosti znalce o zproštění mlčenlivosti. I takové rozhodnutí je totiž neodmyslitelně spjata s daným trestním řízením, pro které byl znalec přibrán, jelikož se jeho mlčenlivost vztahuje právě na skutečnosti, o kterých se dozvěděl v rámci trestního řízení při výkonu své znalecké činnosti.***

[18] Stěžovatelka se mýlí, namítá-li, že okolnosti tohoto rozsudku byly podstatně odlišné. Pro závěr o chybějící pravomoci správního soudu totiž v tomto případě není určující, zda žalobce pojal žalobu jako tzv. zásahovou, anebo jako žalobu brojící proti správnímu rozhodnutí. Podstatné je, zda vůbec byla dána pravomoc správního soudu, a právě citovaný rozsudek je založen na právním názoru, že je-li vydáno rozhodnutí v rámci vedeného trestního řízení, nepřísluší správnímu soudu jeho přezkum. Rovněž v této věci totiž směřovala žaloba proti zamítnutí žádosti o zproštění znalecké mlčenlivosti o skutečnostech, o kterých se žalobce (soudní znalec) dozvěděl při znalecké činnosti při zpracování posudku. Oba tyto případy se proto liší pouze v použitém žalobním typu, nicméně jejich společným znakem je samotná povaha napadeného zásahu a závěr o vynětí úkonů orgánů činných v trestním řízení z přezkumu ve správním soudnictví.

[19] Zásadní odlišnost nespatřuje zdejší soud ani v okolnosti, že v nyní rozhodované věci byl znalecký posudek MUDr. Léblové konstatován v rámci veřejného soudního jednání. Tato okolnost totiž nic nemění na faktu, že rozhodování o zproštění mlčenlivosti znalkyně probíhá v rámci trestního řízení. Jinak řečeno, pravomoc správního soudu nemůže být založena tím, že některý znalecký posudek byl již proveden jako důkaz při veřejném soudním jednání. Stěžovatelka se proto mýlí, tvrdí-li, že povinnost mlčenlivosti znalce zaniká provedením důkazu znaleckým posudkem. V tomto ohledu si ostatně stěžovatelka poněkud protirečí, protože měla-li by pravdu, pak by nedávalo smysl žádat o zproštění povinnosti mlčenlivosti.

[20] Poukazuje-li stěžovatelka na některá rozhodnutí Nejvyššího správního soudu a tvrdí, že v nich byla dovozena pravomoc správních soudů přezkoumat úkony provedené Policií ČR, je třeba uvést na pravou míru, že pravomoc správních soudů byla v těchto případech dovozena ***proto, že***

pokračování

přezkoumávané zásahy přesahovaly rámec trestního řízení, což je právě odlišnost od nyní rozhodované věci. Jakkoliv se tedy jednalo o úkony činěné Policií ČR, nešlo o úkony v rámci vedeného trestního řízení. Jak uvedl zdejší soud v rozsudku čj. 8 As 224/2016-49, *policejní nepřístojnosti tvrzené stěžovatelem pokračovaly i poté, kdy por. K., aniž by ukončil výslech svědkyně, použil vůči stěžovateli hmaty a chvaty a kdy byl nakonec stěžovatel žalovanou i zajištěn. Podřadit všechny tyto stěžovatelem popsané postupy policie pod nezákonnost přípravného řízení přezkoumatelnou toliko dozorem státního zástupce je zjevně nemožné, neboť nejméně tato část policejního konání vůči stěžovateli neměla již s přípravným řízením nic společného.* Jak ostatně uvádí i samotná stěžovatelka, tyto případy se týkaly postupu podle zákona o Policii, kdy byly osobní údaje zpracovány pro účely budoucí identifikace (rozsudky čj. 5 As 254/2019-49 a čj. 5 As 327/2022-48). Lze proto k této stížnostní námitce shrnout, že skutkové i právní okolnosti těchto případů se podstatně odlišují od nyní posuzované věci a právní závěr učiněný městským soudem v nyní přezkoumávaném usnesení s nimi není v rozporu.

[21] K argumentaci žalovaného, že stěžovatelka mohla namísto podání správní žaloby využít možnosti dohledu podle § 12d zákona o státním zastupitelství, Nejvyšší správní soud uvádí, že tento procesní prostředek je judikaturou Ústavního soudu vnímán jako standardní prostředek ochrany práv, který je třeba vyčerpat před podáním ústavní stížnosti. Státní zastupitelství je přitom jedním z orgánů ochrany práv a není proto důvod se na ně neobrátit, má-li stěžovatelka skutečně za to, že jsou porušována její práva. V tomto ohledu proto není rozhodné, že stěžovatelka nebyla stranou trestního řízení. Na straně druhé však samozřejmě platí, že není-li dána pravomoc správních soudů k přezkumu rozhodnutí vydávaných v rámci trestního řízení, nic se na tom nezmění ani tehdy, podá-li stěžovatelka nejprve podnět k dohledu u vyššího stupně státního zastupitelství. Jinak řečeno, ani využití takového prostředku k ochraně práva neotevře stěžovatelce cestu ke správnímu soudu tam, kde není dána jeho pravomoc.

[22] Tvrzení žalovaného o možnosti stěžovatelky získat požadované informace i postupem podle informačního zákona zdejší soud uvádí na pravou míru potud, že stěžovatelka má právo vyžádat si v režimu tohoto zákona již vydaná soudní rozhodnutí, nicméně tento zákon bez dalšího neprolamuje povinnost mlčenlivosti a ochranu důvěrných informací, danou zákony jinými. V tomto ohledu je proto třeba přisvědčit názoru stěžovatelky, uvedenému v replice k vyjádření žalovaného (bod 9 shora).

4. Závěr a náklady řízení

[23] Z uvedených důvodů NSS kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[24] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti NSS rozhodl podle § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměla úspěch. Žalovanému, který byl ve věci úspěšný, žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. března 2026

L. S.

Vojtěch Šimíček v. r.
předseda senátu